
LUONTOSELVITYS TORNIONJOEN OSAYLEISKAAVA

TYÖNUMERO: E27978

YLITORNIO

26.10.2016

SWECO YMPÄRISTÖ OY
Oulu

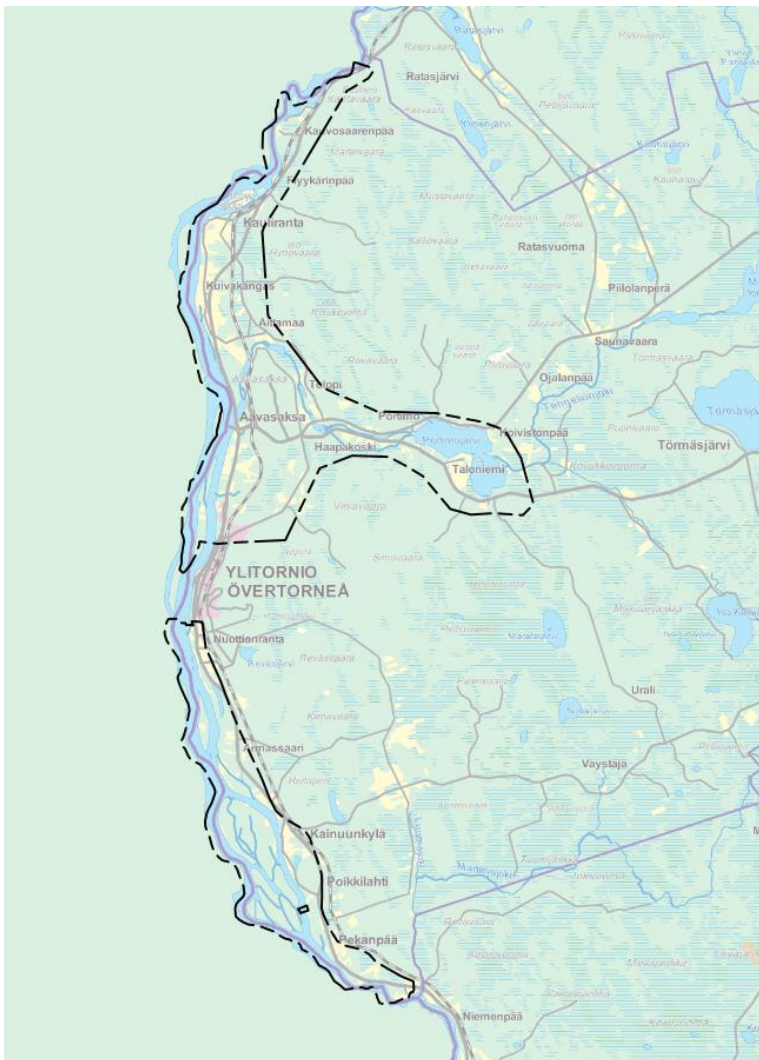
Sisältö

1	JOHDANTO	2
2	MENELMÄT	3
3	KALLIO- JA MAAPERÄ	3
4	VESISTÖT	9
5	POHJAVEDET	11
6	KASVILLISUUDEN YLEISKUVAUS.....	13
7	LINNUSTO JA MUU ELÄIMISTÖ	15
8	LUONTOARVOT	16
8.1	Suojelu- ym. alueet	16
8.2	Arvokkaat luontokohteet.....	20
8.3	Linnuston kannalta arvokkaat kohteet	28
8.4	Uhanalaiset ja huomionarvoiset lajit	32
8.5	Perinnemaisema- ja luonnon monimuotoisuuskohteet	34
9	YHTEENVETO JA SUOSITUKSET	34
10	LÄHTEET	35

1 JOHDANTO

Luontoselvitys on tehty Ylitornion kunnan Torniojoen osayleiskaavan muutos- ja päivitystyötä varten. Suunnittelutyön tarkoituksena on laatia Ylitornion kunnan Torniojoen, Tengeliönjoen ja Portimojärven ranta-alueille yksityiskohtainen aluevarauskaava, joka ohjaa suoraan rakentamista ja muuta maankäyttöä. Alueen rajaus on esitetty kuvassa 1.

Luontoselvityksessä kuvataan alueen luonnon yleispiirteet ja luontoarvojensa puolesta arvokkaat ja huomioitavat kohteet sekä annetaan suositukset maankäytölle alueen luontoarvojen huomioimiseksi. Selvityksen on tehnyt FM biologi Aija Degerman Sweco Ympäristö Oy:n Oulun toimistosta.

Kuva 1. Kaava-alueen rajaus.

2 MENELMÄT

Luontoselvityksessä on kartoitettu luonnonsuojelulain suojellut luontotyytit, metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt ja vesilain luontotyytit sekä uhanalaiset luontotyytit (Raunio ym. 2008) ja muut luontoarvojensa puolesta huomioitavat kohteet ennalta valituilta alueilta, joille kohdistuu rakentamispainetta. Uhanalaisen, luontodirektiivin mukaisen sekä muun huomionarvoisen lajiston esiintyminen on selvitetty olemassa olevan tiedon ja maastokartoitusten perusteella.

Lähtötietoina selvityksessä on käytetty aiemmin tehtyjä selvityksiä, kuten voimassa olevaan yleiskaavaan tehtyä luontoselvitystä, peruskarttoja, ilmakuvia ja ympäristöhallinnon tietokantojen (OIVA, Hertta: tiedot SYKE lokakuu 2015) tietoja. Lapin metsäkeskukselta on pyydetty tietoja ympäristötukea saavista kohteista (23.10.2015). Käytetyt lähteet on esitetty selvityksen lopussa.

Maastokartoitukset on tehty 12.–14.7.2016.

3 KALLIO- JA MAAPERÄ

Tornionjoen varressa on jono korkeita vaaroja, jotka nousevat lähes 200 metriä jokilaaksoista. Mannerjään reuna perääntyi länsi-luoteeseen noin 10 000 vuotta sitten. Korkeimpien vaarojen lakiosat ovat mannerjään vetäytyttyä olleet saarina muinaisessa Itämeressä, Ancylusjärvessä. Tunnetuin näistä kalottivaaroista on Aavasaksa. Näiden suhteellisen hyvin paljastuneiden vaara-alueiden kallioperä koostuu happamista syväkivistä sekä metamorfoituneista gneisseistä (Perttunen 2006). Ancylusjärven ylin ranta syntyi 208 m korkeudelle, mikä on näkyvissä kaava-alueella esimerkiksi juuri Aavasaksan rinteillä (Johansson ja Väisänen 2000; Johansson ym. 2000). Kallioperä on siirrostien ja murtumien rikkomaa. Murtumien kohdalla kallioperä on kulunut muuta ympäristöään voimakkaammin, ja ne ovat nyt laaksoja (Johansson ym. 2000).

Kallioperä jakaantuu kahteen geologiseen yksikköön: Peräpohjan liuskealueeseen ja Keski-Lapin granitoidikompleksiin. Keski-Lapin granitoidikompleksiin kuuluu syväkiviä sekä vahvasti metamorfoituneita gneissejä (Perttunen 2006). Yleisin kivilaji on punertava mikrokliinigraniitti, joka syntyi noin 1800 miljoonaa vuotta sitten tapahtuneen vuorijonopoimuksen yhteydessä (Johansson ym. 2000). Peräpohjan liuskealueen pintasyntyiset kivilajit jakaantuvat Kivalon ryhmään ja sen päällä olevaan Paakkolan ryhmään. Paakkolan ryhmään (kaava-alueen eteläosassa) kuuluvat Martimon muodostuman turbidiittirakenteinen, kiisu- ja grafiittipitoisia kerroksia sisältävä kiilleliuske. Martimon muodostuman liuskeita leikkaavat happamat ja intermediäariset, iältään paleoproterotsooiset Haaparannan sarjaan kuuluvat syväkivet. Peräpohjan liuskealueen kivilajien deformaatio on heikkoa ja metamorfoosiaste alhainen. Vulkaanisissa kivilajeissa on manteli- tai tyyntyävarakennetta. Grauvakat ja fylliitit ovat selväkerroksisia, usein kerrallisia. Alueen länsi-

Pinnanmuodoiltaan alue on vaihtelevaa, suhteelliset korkeudet vaihtelevat 50 ja 210 metrin välillä. Korkeuserot ovat pienimmillään Torniojoen tulvasaarissa. Asutus on keskittynyt Torniojoen laaksoon. Jokilaakso on melko tiheään asuttua ja viljeltyä (Johansson ym. 2000).

Kalliopaljastumia pohjoisemmalla kaava-alueen osalla on Etuisen Kattilavaaran, Pahtasen, Palovaaran, Vähä Himovaaran, Vajovaaran ja Aavasaksan alueella. Eteläisemmällä kaava-alueen osalla kalliopaljastumia on Kierivaaran ja Rousunvaaran alueella. Rousunvaaran ja Kierivaaran alueella on näkyvissä karkearakeisia graniittisia kivilajeja. Tämä alue on Peräpohjolan liuskealueen luoteisosassa. Pääosa alueen kallioperästä koostuu kiilleliuskeista ja niiden välikerroksina olevista hiili- ja rikkipitoisista mustaliuskeista (Räisänen ym. 2004)

Kaava-alueen moreeninen maaperä on synnyltään pääasiassa pohjamoreenia ja aineksestaan hiekkamoreenia. Tornionjokilaaksossa moreenia on myös hienorakeisten maalajien alla. Maaston painanteissa moreenia peittävät hienorakeiset maalajikerrokset tai turve (Johansson 2000). Alueella ei ole moreenimuodostumia. Suurimman osan maa-alasta Torniojoen varrella peittävät jokikerrostumat. Maalaji on niissä hiekkaa, hietaa ja hienoa hietaa, kuten tulvasaarissa. Veden kulutus- ja kerrostamistoiminta luo jokiuomaan alati muotoaan muuttavia särkkiä ja matalia saaria. Jokikerrostuma-alueet on aikoinaan raivattu pelloiksi tai niityiksi. Hienorakeisia kerrostumia, kuten hiesua esiintyy ohuina kerrostumina jokikerrostumien alla (Johansson ja Väisänen 2000).

Karkearakeiset kerrostumat ovat synnyltään ranta- ja jokikerrostumia. Esimerkiksi kaava-alueen pohjoisemmalla osa-alueella Aavasaksan koillisrinteellä esiintyy karkearakeisia rantakerrostumia ylimmän rannan tason alapuolella. Kalliojyrkänteen juurella on rapautumisen ja rantavoimien synnyttämää rantakivikkoa, joka alkaa 180 metrin korkeudelta ja jatkuu noin 120 metrin korkeudelle asti. Sen alapuolella aines vaihettuu soraksi ja hiekaksi. Hiekkaisia rantakerrostumia on myös Aavasaksan pohjois- ja länsirinteellä, missä niitä esiintyy 60 metrin korkeudelle asti. Takaisen Rovavaaran ympärillä on pienialaisia hiekkaisia rantakerrostumia. Tornionjokilaaksossa on jokikerrostumia, joiden aines on hiekkaa ja hietaa. Hienorakeisia kerrostumia esiintyy myös Tengeliönjoen laaksossa sekä Jaukkurinojan varrella. Ne ovat ainekseltaan hienoa hietaa, hiesua ja savea. Kairaustulosten perusteella ne ovat ohuita, metrin parin paksuisia kerrostumia. Niiden alaosassa on jäätikön häviämisen aikoihin syntyneitä lustosavia. Yläosassa esiintyy sulfidipitoisia postglasiaalisia savia ja hiesuja. Hienorakeiset kerrostumat ovat monin paikoin joki- tai turvekerrostumien peitossa. Ylitornion alueen hiesuja ja laihoja savia on käytetty tiiliteollisuuden raaka-aineena. (Johansson ym. 2000)

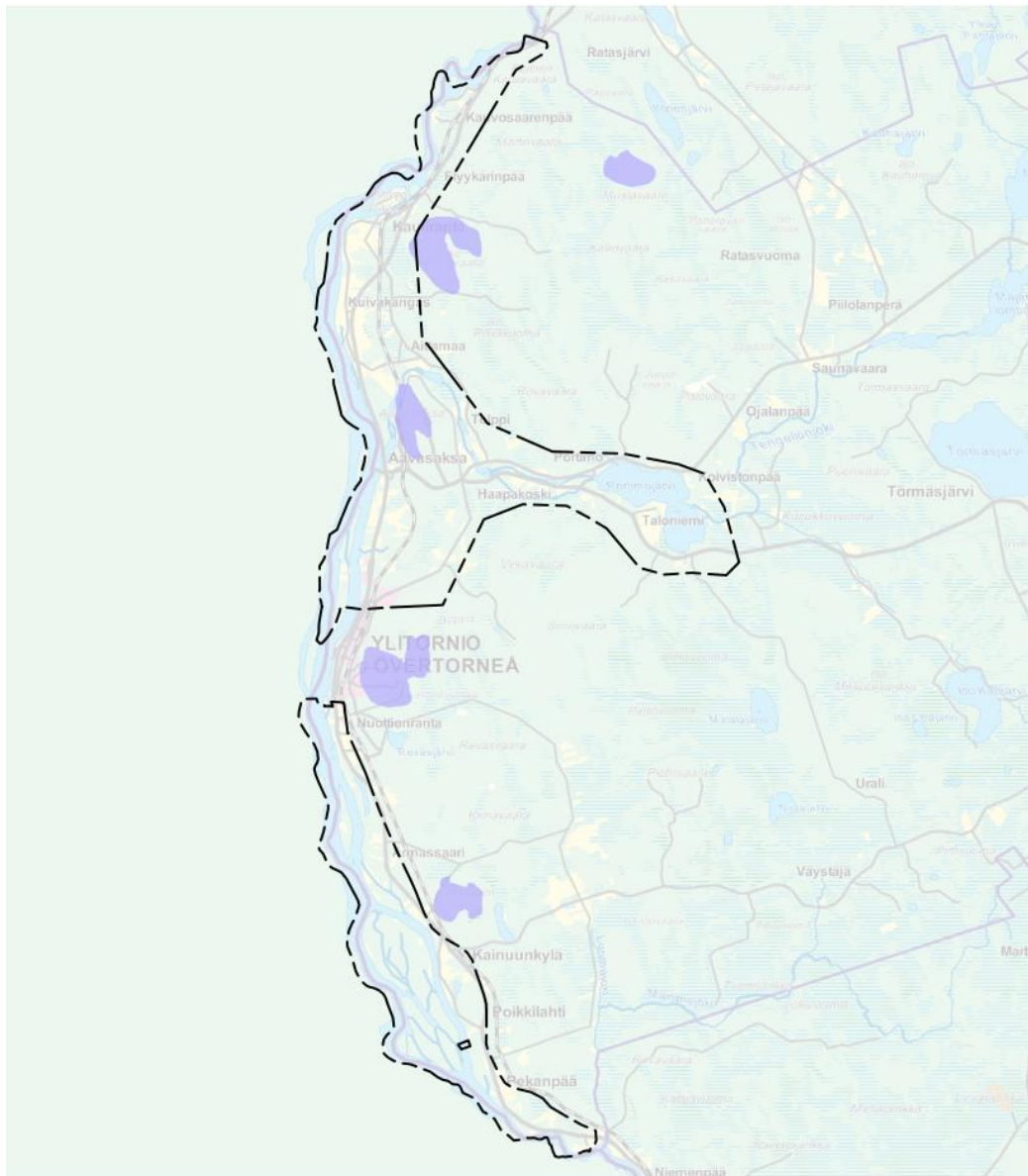
Kaava-alueen eteläisemmällä osa-alueella Palovaaran rinteillä kaava-alueen ulkopuolella on rantakivikoita. Palovaaran alarinteillä on hiekkaisia rantakerrostumia. Hienorakenteisia kerrostumia (Ylitornion kartta-alueella, Johansson ym.) esiintyy jokikerrostumien alla Armassaaren alueella (Johansson ym. 2000). Kaava-alueen eteläosassa (Pekinpään kartta-alue, Räisänen ym. 2004) laajimmat hiekka-alueet sijaitsevat Rousuvaaran itäpuolella ja Lampisenjärven kaakkoispuolella. Rantakerrostumat ovat paikoitellen niin paksuja,

että niitä on käytetty maa-ainesten ottoon. Laajimmat hietakentät ovat Torniojoen rannalla ja saarissa. Rovakankaan pohjoisosan ja Martimojoen alajuoksun välisellä alueella on hiekka- ja hieta-alueita, joilla on itäluode- länsikaakko välistä suuntautuneisuutta. Kyseessä voi olla rantakerrostuman ohella pienehkö harjumuodostuma, jota rantavoimat ovat myöhemmin huuhdelleet ja tasoittaneet (Räisänen ym. 2004).

Soistuminen ja turpeen muodostuminen maaston painanteissa ja heikosti vettä läpäisevillä alueilla alkoi alueen kohottua muinaisen Itämeren vedenpinnan yläpuolelle. Pääosin alueen suot ovat saravaltaisia. Pintaturve on usein rahkavaltaista (Räisänen ym. 2004; Johansson ym. 2000). Suuri osa soista on ojitettu maa- ja metsätalouden käyttöön (Johansson ym. 2000). Kaava-alueen pohjoisemmalla osalla (Ylitornion kartta-alue, Johansson ym. 2004) eloperäisiä kerrostumia on vähemmän kuin muualla Tornionjokilaaksossa. Kaava-alueen eteläisemmällä osalla turve esiintyy usein alle metrin paksuisena kerroksena muiden maalajien päällä. Niskavuoman alueella (Pekanpään kartta-alue, Räisänen ym. 2004) turvekerros on paksumpi (3,2 m).

Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistot Pohjakartta-aineistot: MML 2015

YLITORNIO

Torniojoen yleiskaava

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT
TUULI- JA RANTAKERROSTUMAT

MERKINTÖJEN SELITYS:

- tuuli- ja rantakerrostuma
- kaava-alue

Kuva 4. Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat.

4 VESISTÖT

Tornion -Muonionjoki on Kalixjoen ohella ainoa Suomen ja koko EU:n säännöstelemätön suuri jokivesistö. Veden laatu vesistöalueella on suurimmaksi osaksi hyvä tai erinomainen. Jokireitin pituus Kilpisjärveltä Perämerelle on yhteensä noin 500 km. Koko Suomen puoleisen vesistön jokipituus on yhteensä 3 600 km. Tornionjoen pituus Muonionjoen yhtymäkohdasta mereen saakka on 180 km. Putouskorkeutta tällä suhteellisen alavalla Tornionjokilaakson alueella on 126 m. Veden ravinnepitoisuudet kohoavat joen latvaosilta alajuoksulle tultaessa, mutta suurimmaksi osaksi jokea voidaan pitää karuna vesistönä. Ainoastaan joen alaosaa, johon ihmistoiminnasta aiheutuva kuormitus painottuu, voidaan pitää lievästi rehevänä. Suurimmat kuormittajat ovat maa- ja metsätalous sekä taajamien ja haja-asutuksen jätevedet. Muonionjoki ja Tornionjoki kuuluvat Muonion alapuolelta lähtien laatuluokkaan II, eli hyvä. (Ymparisto.fi)

Torniojokeen laskee kaava-alueen pohjoisosassa vaarojen rinteiltä ja soilta alkunsa saavat Kattilaoja, Myllyoja, Lehtimaanoja, Martinhaudanoja sekä nimettömiä puroja ja suo- ja pelto-ojia. Taroniemessä jokeen laskee Kahioja ja Jaukkurinoja.

Tengeliönjoki laskee Torniojokeen Aavasaksalla. Joki saa alkunsa Miekkojärvestä Pellon ja Ylitornion rajoilla. Pituutta joella on noin 50 km. Tengeliönjoessa on kolme voimalaitosta. Tengeliönjoki valjastettiin vesivoimakäyttöön vuonna 1923, kun Haapakosken voimalaitos rakennettiin joen alajuoksulle. Tengeliöjokeen laskevia ojia kaava-alueella ovat Puonioja, Sirppioja ja Särjeviksinoja sekä pelto- ja suo-ojat. Tengeliöjoen alajuoksun ekologinen tila on tyydyttävä, joki on voimakkaasti muutettu.

Kaava-alueen itäosassa on Portimojärvi, joka on Tengeliöjoen järvilaajentuma. Järvi on kooltaan 448,6 ha. Rantaviivan pituus on 17,4 km. Järvi on hyvin matala, sen suurin syvyys on 1,7 m. Portimojärven ekologinen tila on hyvä. Veden väri on ruskea ja humuspitoinen (kalapaikka.net). Järvi on lievästi rehevä. Portimojärveen laskevia vesistöjä ovat Sammaljoki, joka laskee järveen pohjoisrannalla. Pohjoisrannalla järveen laskee myös Sorvanoja ja etelärannalla Sonkajoki. Lisäksi järveen laskee useita nimettömiä puroja/ojia.

Eteläisemmällä kaava-alueella Torniojokeen laskevat Reväsjärvestä alkunsa saava Myllyoja, Koskioja ja nimettömiä ojia. Kaava alue rajautuu etelässä Martimojokeen. Martimojoki saa alkunsa Latvajärvestä. Joen pituus on 37,7 km. Martimojoen ekologinen tila on tyydyttävä.

Kainuunkylässä on kaksi lampea Kannalanlahti ja Lampisenjärvi. Kannalanlahti on kooltaan 1 ha. Se kuuluu Lapin maakunnallisesti arvokkaisiin lintualueisiin. Joen tuntumassa on useita pitkänomaisia joen meanderoinnista syntyneitä vesialueita, juoluoita ja tulvauomia.

Kuva 5. Tornionjoki.

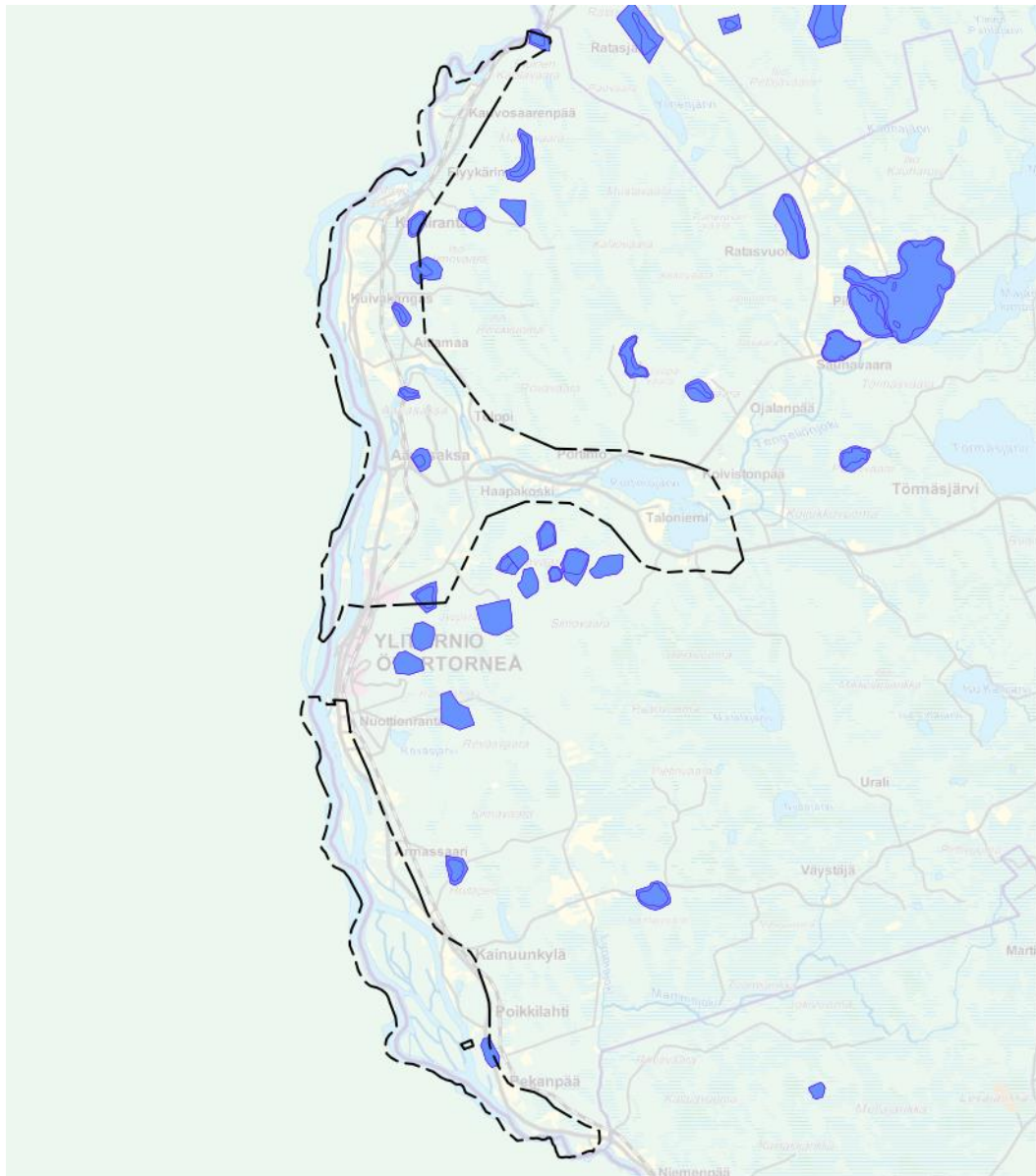

Kuva 6. Portimojärvi.

5 POHJAVEDET

Aivan kaava-alueen pohjoisosassa on pohjavesialue Kattilakoski (12976500), joka on vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue. Alue on kooltaan 0,39 km². Kaulinrannassa on pohjavesialue Isohimovaara (12976120), joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Alue on kooltaan 0,41 km². Iso-Himovaaran eteläpuolella on pohjavesialue Palo-vaara (12976107), joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Alue on kooltaan 0,71 km². Tengeliöjoen pohjoispuolella kaava-alueen pohjoisosassa on pohjavesialue Vähähimovaara (12976113). Alue on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Alue on kooltaan 0,33 km². Tengeliöjoen eteläpuolella on pohjavesialue Heikinvaara (12976116), joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Alue on kooltaan 0,25 km². Pohjavesialue Aavasaksa (12976117) on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Alue on kooltaan 0,39 km². Kaava-alueen pohjoisosan eteläreunalla on pohjavesialue Rovavaara (12976119), joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Alue on kooltaan 0,62 km². Kaava-alueen eteläosassa on pohjavesialue Lampisenjärvi (12976102), joka on joka on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue. Alue on kooltaan 0,41 km². Pohjavesialueet on esitetty kuvassa 7.

Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistot Pohjakartta-aineistot: MML 2015

YLITORNIO
Torniojoen yleiskaava

POHJAVESIALUEET

MERKINTÖJEN SELITYS:

- pohjavesialue
- kaava-alue

Kuva 7. Pohjavesialueet

6 KASVILLISUUDEN YLEISKUVAUS

Pellot ja asutus ovat keskittyneet jokivarsiin (kuva 8). Jokivarren rehevimmät lehdot ja suot on aikoinaan raivattu pelloiksi. Suuri osa pelloista on edelleen käytössä ja avointa viljelymaisemaa. Osa pelloista on kasvanut tai kasvamassa umpeen ja niillä kasvaa lehtipuustoa. Jokivarressa tulvavaikutteisilla alueilla on tulvaniittyjä ja pensaikkoita. Laajimmat tulvaniittyalueet sijaitsevat Kainuunkylän saarissa. Käytön loputtua niityt ovat pensoittuneet. Tornionjokivarressa on useita perinnebiotooppeina rajattuja alueita.

Kuva 8. Avointa viljely- ja kulttuurimaisemaa jokivarressa.

Metsäkasvillisuuden aluejaossa Ylitornio sijoittuu keskiboreaaliseen vyöhykkeeseen. Metsät ovat pääasiassa eri-ikäisiä talouskäytössä olevia metsiä (kuva 9). Alueella on sekä kuivia/kuivahkoja mäntyvaltaisia kangaita että rehevämpiä tuoreita ja lehtomaisia kuusivaltaisia tai sekapuustoisia metsiä. Rehevimmät metsät ovat keskittyneet jokilaaksoon, vaa-rojen rinteillä kasvillisuus on karumpaa. Lehtipuustoa on vesistöjen varsilla ja umpeenkasvaneilla entisillä pelloilla ja niityillä. Vanhaa metsää on Aavasaksan laella ja kaava-alueen eteläosassa Jyskeen luonnonsuojelualueella (kuva 10).

Kuva 9. Tuoretta mäntyvaltaista kangasta Kauvosaarenpäässä.

Kuva 10. Kivikkoista Männikköä Rousunvaarassa Jyskeen luonnonsuojelualueella.

Tornionjokilaakson itäpuolella kohoavat korkeat vaarat, kuten kaava-alueen pohjoisosassa Etuinen Kattilavaara, Iso Himovaara, Vähä Himovaara ja huomattavimpana Aavasaksa. Kaava-alueen eteläosan itäpuolella sijaitsevia vaaroja ovat Palovaara ja Huitaperi-Riisperi. Vaarojen rinteillä on kangasmetsien lisäksi tuoreita lehtoja. Purojen ja norojen varsilla on reheviä korpia. Rinteillä on myös lähteitä, joiden ympäristössä kasvillisuus on rehevää. Vaarojen rinteillä on myös laajoja hakkuita ja taimikoita. Vaarojen lailla ja rinteillä on avokallioita ja kivikoita. Huomattavimmat kalliot ja kivikot ovat Aavasaksan rinteillä.

Ylitornio sijoittuu suokasvillisuuden aluejaossa Perä-Pohjanmaan aapasoiden suovyöhykkeeseen. Kaava-alueella ei ole laajoja avosoita. Soita on kuivattu ja otettu viljelykyttöön sekä metsäojitettu. Soista aluetta on Kaulirannan ja Aavasaksan välinen alavampi maasto. Tällä alueella on myös avoimia nevoja. Suotyypit vaihtelevat mäntyvaltaisista rämeistä ja rämemuuttumista kuusivaltaisiin korpiin, joita molempia esiintyy eri puolilla kaava-alueita. Luhtaisia soita esiintyy vesistöjen varsilla.

Tengeliöjoen varressa on vaihdellen viljelyalueita ja metsiä. Saarissa ja alavilla rannoilla on tulvaniittyä- ja pensaikkaa. Portimojärvi on matala luhtarantainen lintuvesi. Vesi- ja rantakasvillisuus on runsasta. Laajimmat peltoalueet ovat Taloniemessä. Erityisesti eteläisen Lapinlajden rannoilla on laajoja pensas- ja avoluhtia.

7 LINNUSTO JA MUU ELÄIMISTÖ

Alueelle ei ole tässä yhteydessä tehty erillistä pesimälinnustoselvitystä. Suomen lintuatlaksen (Valkama ym. 2011) 10 x 10 km ruuduilla esiintyvät lajit ja niiden uhanalaisuus on esitetty liitteessä 1. Ruudulla 734:335 Ylitornio Pekanpää pesii varmasti 28, todennäköisesti 31 ja mahdollisesti 15 lajia (yht. 74). Ruudun selvitysaste on erinomainen. R735:335 Ylitornio Kainuunkylä pesii varmasti 34, todennäköisesti 21 ja mahdollisesti 21 lajia (yht. 76). Ruudun selvitysaste on hyvä. Ruudulla 736:335 Ylitornion kk pesii varmasti 42, todennäköisesti 26 ja mahdollisesti 30 lajia (yht. 97). Ruudun selvitysaste on erinomainen. Ruudulla 737:335 Ylitornio Aavasaksa pesii varmasti 36, todennäköisesti 41 ja mahdollisesti 21 lajia (yht. 98). Ruudun selvitysaste on erinomainen. Ruudulla 738:335 Ylitornio Kauvosaarenpää pesii varmasti 19, todennäköisesti 29 ja mahdollisesti 17 lajia (yht. 65). Ruudun selvitysaste on hyvä.

Voimassa olevan osayleiskaavan kaavaselostuksen mukaan Kainuunkylän saarilla esiintyy mm. pajusirkku, ruokokerttunen, keltävästäräkki, törmäpääsky, isokuovi, taivaanvuohi, suokukko ja eri sorsalinnut runsaslukuisina. Portimojärvellä yleisimpiä lintulajeja ovat mm. naurulokki, pajusirkku, ruokokerttunen, tavi, tukkasotka, haapana, liro, sinisorsa, telkkä ja taivaanvuohi. Muu eläimistö koostuu tavanomaisista lähellä ihmisasutusta viihtyvistä eläinlajeista.

Aavasaksan alueelle Seitap Oy:n (2007) tekemässä luontoselvityksessä linnuista havaittiin korppi, västäräkki, metsäkirvinen, laulurastas, hömötiainen, pyy, tuulihaukka, kulorastas, pajulintu, peippo, laulurastas ja punarinta.

Tornionjoki on Itämeren lohen tärkein lisääntymisalue. Yli puolet lohesta saa alkunsa joen ja sen sivuhaarojen kutupaikoilla. Muita kalalajeja ovat hauki, harjus ja siika.

Tengeliönjoki on suosittu kalajoki, vaikka sen alajuoksulle rakennettu Portimokosken voimalaitos estääkin vaelluskalojen nousun Tornionjoesta. Saaliskaloja ovat muun muassa hauki, ahven, taimen, siika ja harjus.

Kuva 11. Vuennonkoski on kalastuspaikka.

8 LUONTOARVOT

Kaava-alueen erityisiä luontoarvoja ovat luonnonsuojelualueet, Natura2000 -verkostoon kuuluvat kohteet, luonnonsuojeluohjelmien kohteet sekä arvokkaat luontokohteet. Linnuston kannalta arvokkaina kohteina on esitetty kansallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat alueet. Luonnon monimuotoisuutta lisäävät myös perinnemaisemat.

8.1 Suojelu- ym. alueet

Tornionjoki kuuluu Natura2000 -verkoston alueeseen **Tornionjoen ja Muonionjoen vesistö (FI1301912)**. Kaava-alueen eteläosassa on Natura-alue **Kainuunkylän saaret (FI1302105)**.

Tornionjoen - Muonionjoen vesistö sijaitsee Tornion, Ylitornion, Kolarin, Pellon, Muonion, Enontekiön ja Kittilän kuntien alueella. Natura-alueen pinta-ala on 32 000 ha. Aluetyyppi on SCI, eli alue on suojeltu luontodirektiivin nojalla. Tornionjoen - Muonionjoen jokireitin

pituus Kilpisjärveltä Perämerelle on yhteensä noin 500 km. Veden laadun suhteen Muonionjoen yläosa on luonnontilainen, hyvin vähän kuormitettu vesistö. Suurimmaksi osaksi jokea voidaan pitää karuna vesistönä ja veden laatu vesistöalueella on suurimmaksi osaksi hyvä tai erinomainen. Ihmistoiminnasta aiheutuva kuormitus painottuu joen alaosalle, missä suurimmat kuormittajat ovat maa- ja metsätalous sekä taajamien ja haja-asutuksen jätevedet. Tornion - Muonionjoki on Kalixjoen ohella ainoa Suomen ja koko EU:n säännöstelemätön suuri jokivesistö. Tornionjokilaakso rannikolta Pellon korkeudelle saakka on suurimmaksi osaksi maatalouden muovaamaa kulttuurimaisemaa. Tornionjoki on arvokas vaelluskalajoki, sillä Suomessa on Tornionjoen lisäksi enää Simojoessa luonnonvaraisesti lisääntyvä Itämeren lohikanta. Jokeen nousee kutemaan myös meritaimen ja vaellussiika.

Torniojoen - Muoniojoen vesistön Natura-alueen pääasiallisena toteutuskeinona on Ruotsin ja Suomen välinen rajajokisopimus. Niiltä osin kun rajajokisopimuksessa ei ole erityisiä määräyksiä, noudatetaan vesilain säännöksiä. Tornion – Muonionjoen sivuvesistöjen osalta toteutuskeinona on myös koskiensuojelulaki. Luontodirektiivin luontotyyppi Natura-alueella on Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit. Luontodirektiivin liitteen II lajeista alueen suojeluperusteena on saukko.

Kainuunkylän saaret Natura-alue on kooltaan 1005 ha. Aluetyyppi on SCI ja SPA, eli alue on suojeltu luontodirektiivin ja lintudirektiivin nojalla. Kainuunkylän saaret on Tornionjoen suurin suvantoalue. Joki jakaantuu tällä kohtaa useaksi haaraksi, joiden väliin jää kymmenkunta isoa saarta. Saaret ovat suurimmaksi osaksi tulvaniittyjä. Uloimpana vesirajassa on suursaratulvaniittyjä, ylempänä on luhtaisia tulvaniittyjä ja saratulvaniittyjä. Kauempana vesirajasta on pensaikkoa. Saaret ovat touko-kesäkuun tulvahuippuina lähes täysin veden peitossa. Alue on yksi koko Suomen laajimmista tulvaniittyalueista. Natura-alueen suojelu tullaan toteuttamaan luonnonsuojelulain ja rakennuslain nojalla (vesialueet vesilaki, rajajokisopimus). Kainuunkylän saaret kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan ja se on pesimälinnustoltaan Lapin arvokkain lintuvesi. Alue on Ramsar-kohde, eli kansainvälisesti merkittävä kosteikkokohde.

Natura-alueen suojelun perusteena ovat luontodirektiivin luontotyypeistä Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (30 %) ja pohjoiset borealiset tulvaniityt (65 %). Luontodirektiivin liitteen II lajeista alueella esiintyy pohjansorsimo ja lintudirektiivin liitteen I linnuista kaakkuri, kalatiira, kurki, lapintiira, laulujoutsen, liro, pikkulokki, ruskosuohaukka, sinisuu-haukka, suokukko, suopöllö, uivelo, vesipääsky sekä yksi uhanalainen laji, jonka tiedot ovat salassa pidettäviä. Lintudirektiivin liitteessä I mainitsemattomat säännöllisesti esiintyvät muuttolinnut ovat heinästävi, jouhisorsa, lapasorsa, lapinsirri, mustalintu, mustaviklo, naurulokki, nuolihaukka, punajalkaviklo ja tuulihaukka.

Eteläisemmällä kaava-alueella on yksityismaan luonnonsuojelualue **Jyskeen luonnonsuojelualue (YSA121440)**.

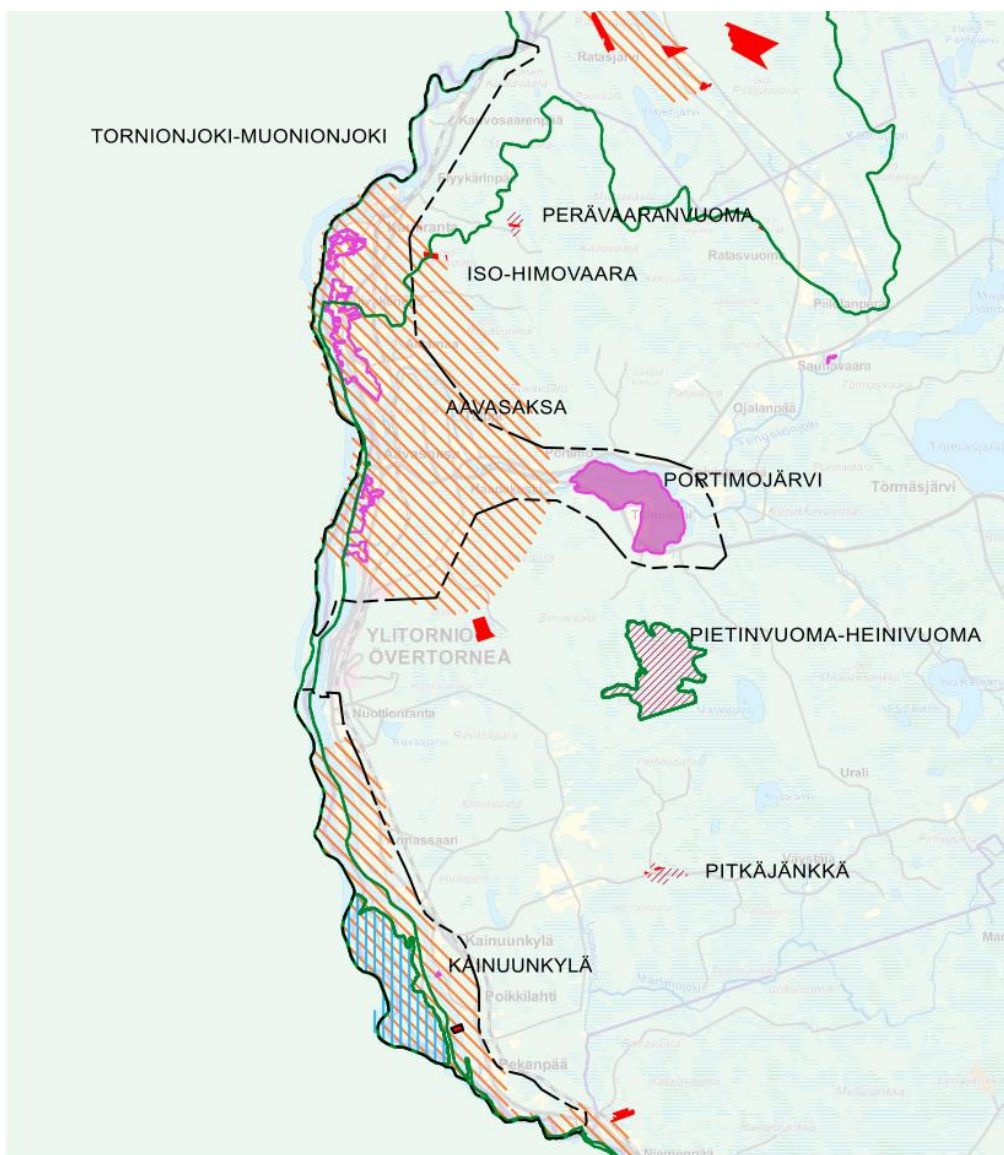
Kuva 12. Jyskeen luonnonsuojelualueella on luontopolku ja laavu.

Pohjoisemmalla kaava-alueella on luonnonsuojeluohjelmiin kuuluva maisema-alue **Aavasaksa (MAO120154)**. Maisema-alue on kooltaan 89,5 km². Aavasaksan kruunupuiston suojelumetsä on suojeltu Metsähallituksen omalla päätöksellä. Alue on mukana Länsi-Lapin säädösvalmistelussa, jossa perustetaan luonnonsuojelualueeksi valtion jo omistamia aiemmin suojeluun varattuja alueita. Eteläisempi kaava-alue kuuluu lähes kokonaisuudessaan maisema-alueeseen **Tornionjokilaakso (MAO120134)**. Maisema-alueen koko on 91 km².

Suojelu- ym. alueet on esitetty kuvassa 14.

Kuva 13. Näkymä Aavasaksalta.

Ympäristöhallinnon OIVA-tietokanta 2015 Pohjakartta-aineistot: MML 2015

SUOJELUALUEET

MERKINTÖJEN SELITYS:

NATURA2000	MAISEMAKOKONAISUUS
LUONNONSUOJELUALUE	FINIBA
SOIDENSUOJELUOHJELMA	MAALI-alue
LINTUVESIENSUOJELUOHJELMA	kaava-alue

Kuva 14. Natura-alueet, luonnonsuojelualueet, luonnonsuojeluohjelmien kohteet ja arvokkaat lintualueet.

Metsähallituksen omalla päätöksellä suojeltu Aavasaksan kruununpuiston suojelumetsä on mukana Länsi-Lapin säädösvalmistelussa, jossa perustetaan luonnonsuojelualueeksi valtion jo omistamia aiemmin suojeluun varattuja alueita. Alueen rajausta on esitetty luontokartalla (liite 2, osa-alue 1).

8.2 Arvokkaat luontokohteet

Kaava-alueelta on kesällä 2016 kartoitettu luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain mukaiset suojellut luontotyytit, uhanalaiset luontotyytit (Raunio ym. 2008) ja muut huomionarvoiset luontokohteet etukäteen valituilta alueilta, joille kohdistuu rakentamispainetta. Lähtötietoina on käytetty aiempia selvityksiä ja muita luontotietoja. Käytetyt lähteet on lueteltu raportin lopussa. Lapin metsäkeskukselta on pyydetty tietoja ympäristötukikohteista (16.9.2015).

Kaava-alueella ei kartoitetuilla alueilla ole luonnonsuojelulain tai vesilain mukaisia luontotyyttejä. Alueella on joitakin metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen (Raunio ym. 2008) mukaisia luontotyyttejä sekä muina luonnon monimuotoisuutta lisäävinä kohteina rajattuja alueita. Yleisesti ottaen kohteita on vähän. Asutus peltoineen on keskittynyt jokivarteen ja metsien käsittely on tehokasta, jonka vuoksi kasvillisuus on kulttuurivaikutteista tai tavanomaista kangasmetsien lajistoa. Huomioitavat luontokohteet ovat pienialaisia muusta ympäristöstä luonnontilaisuutensa vuoksi erottuvia kohteita. Mukana on myös perinnebiotooppeja, joita on kattavammin kartoitettu erillisissä selvityksissä (Kalpio ja Bergman 1999; Juntunen 2008). Nämä on esitetty omassa kappaleessaan (kappale 8.5).

Arvokkaiden luontokohteiden sijainti on esitetty liitekartoilla (liite 2) ja kuvattu alla.

Kohde 1

Maatunut on saari Kauvosaarenpään pohjoispuolella Torniojoessa. Saarella on tulvaniittyä ja -pensaikkoa. Tulvaniittyä on myös saaren edustalla Viertolan rannassa. Maatunut on perinnemaisemakohde (Hjelt 2013). Tuoreet suuruhotulvaniityt ovat Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen (Raunio ym. 2008) mukaan äärimmäisen uhanalaisia (CR) sekä koko maassa että Pohjois-Suomessa.

Kuva 15. Maatunut on tulvaniittysaari.

Kohde 2

Kauvosaarenpäässä Kilpisjärventien itäpuolella on kohde, josta maksetaan ympäristötukea (Lapin metsäkeskus). Ympäristötuki on tarkoitettu ensisijaisesti metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen. Kohdetta ei ole inventoitu kesän 2016 maastokäynnillä.

Kohde 3

Flykkärinpäässä Martinhaudanojan varressa on ruoho- ja heinäkorpea, metsäkortekorpea ja lehtomaista metsää. Martinhaudanoja virtaa syvällä uomassaan ja ojan varsi poikkeaa kasvillisuudeltaan ympäristöstään rehevyytensä vuoksi. Ojan varren puusto ei ole täysin luonnontilaista, vaan on melko nuorta. Arvokkaana kohteena on rajattu kartoitettu Kilpisjärventien länsipuolinen alue. Pienvesien välittömät lähiympäristöt ja rehevät korvet kuuluvat metsälain mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin. Havumetsävyöhykkeen kangasmaiden purot ovat luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaan Pohjois-Suomessa silmälläpidettäviä (NT) ja koko maassa vaarantuneita (VU).

Kuva 16. Martinhaudanoja.

Kohteet 4–11

Kohteiden 4–11 rajaukset ovat vuonna 2010 muuhun työhön (keskeytetty) tehdystä luontoselvityksestä (Aija Degerman/Airix Ympäristö Oy). Rajauksia on tarkistettu ilmakuvista vuoden 2010 jälkeen tehtyjen hakkuiden vuoksi, mutta kohteita ei kesällä 2016 ole tarkistettu maastossa.

Kohde 4

Martinhaudanojan uoma on luonnontilainen, mutta länsipäässä oja on kaivettu ja siihen laskee metsäojia. Ojan varrella on korpea. Martinhaudanojan varrella kasvaa lapinleinkiä, joka on luontodirektiivin liitteen IV laji. Metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat purojen ja pysyvän veden juoksu-uoman muodostavien norojen välittömät lähiympäristöt) ja ruoho- ja heinäkorvet. Ruoho- ja heinäkorvet ovat uhanalaisuudeltaan koko maassa vaarantuneita ja Pohjois-Suomessa silmälläpidettäviä.

Kuva 17. Martinhaudanojan vartta.

Kohde 5

Vähä-Outilanvaaran alaosassa on kuusivaltaista lehtoa. Tuoreet lehdot ovat metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat uhanalaisuudeltaan koko maassa vaarantuneita ja Pohjois-Suomessa silmälläpidettäviä.

Kohde 6

Lapinleinikkiä kasvaa Vähä-Outilanvaaran länsirinteessä puron varrella. Puro saa alkunsa rinteestä, jossa on lähdevaikutusta ja tihkupintaa. Puroa reunustavat korvet. Metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat pienvesien välittömät lähiympäristöt, (lähteiden, vähäpuustoisten lähteikköjen ja tihkupintojen välittömät lähiympäristöt, purojen ja pysyvän veden juoksu-uoman muodostavien norojen välittömät lähiympäristöt) ja ruoho- ja heinäkorvet. Ruoho- ja heinäkorvet ovat uhanalaisuudeltaan koko maassa vaarantuneita ja Pohjois-Suomessa silmälläpidettäviä.

Kohde 7

Puro saa alkunsa rinteestä, jossa on lähdevaikutusta ja tihkupintaa. Puroa reunustavat korvet. Alueella kasvaa lapinleinikkiä. Metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat pienvesien välittömät lähiympäristöt, (lähteiden, vähäpuustoisten lähteikköjen ja tihkupintojen välittömät lähiympäristöt, purojen ja pysyvän veden juoksu-uoman

muodostavien norojen välittömät lähiympäristöt) ja ruoho- ja heinäkorvet. Kohteet 7 ja 8 ovat samaa puronvartta, mutta rajausta on tarkistettu tehtyjen hakkuiden vuoksi.

Kohde 8

Puro saa alkunsa rinteestä, jossa on lähdevaikutusta ja tihkupintaa. Puroa reunustavat korvet. Metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat pienvesien välittömät lähiympäristöt, (lähteiden, vähäpuustoisten lähteikköjen ja tihkupintojen välittömät lähiympäristöt, purojen ja pysyvän veden juoksu-uoman muodostavien norojen välittömät lähiympäristöt) ja ruoho- ja heinäkorvet. Kohteet 7 ja 8 ovat samaa puronvartta, mutta rajausta on tarkistettu tehtyjen hakkuiden vuoksi.

Kohde 9

Puro saa alkunsa rinteestä, jossa on lähdevaikutusta ja tihkupintaa. Puroa reunustavat korvet. Metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat pienvesien välittömät lähiympäristöt, (lähteiden, vähäpuustoisten lähteikköjen ja tihkupintojen välittömät lähiympäristöt, purojen ja pysyvän veden juoksu-uoman muodostavien norojen välittömät lähiympäristöt) tuoreet lehtolaikut ja ruoho- ja heinäkorvet.

Kohde 10

Pahtasen ylärinteessä on kalliota ja kivikkoa. Kalliot ja kivikot ovat metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

Kohde 11

Pahtasen ylärinteessä on kalliota ja kivikkoa. Kalliot ja kivikot ovat metsälain (10 §) mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

Kohde 12

Noro Iso Himovaaran länsirinteellä on kohde, josta maksetaan ympäristötukea (Lapin Metsäkeskus). Ympäristötuki on tarkoitettu ensisijaisesti metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen. Kohdetta ei ole inventoitu kesän 2016 maastokäynnillä.

Kohde 13

Kuuroskosken pohjoispuolella pieni lampi ympäristöineen on arvokas luontokohde. Ilmakuuvan mukaan lammen on tulvavaikutteinen. Kasvilisuus on kastikka- ja saravaltaista. Ylempänä on kiilto- ja pohjanpajua.

Kuva 18. Pieni lampi Tengeliöjoen itärannalla.

Kohde 14

Portimojärven länsirannalla on pieni soistumassa oleva lahti, jonka rannalla on pajuluhtaa. Ylempänä on pieni hyvin vetinen avosuo. Suon poikki kulkee sähkölinja. Pajuluhdat ovat Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaan koko maassa silmälläpidettäviä (NT). Pohjois-Suomessa ne eivät ole uhanalaisia.

Kohde 15

Kuoppalantien pohjoispuolella Kahiojan rannassa on lehtomaista sekametsää, joka poikkeaa muusta luonnosta. Puusto on kuusivaltaista sekametsää. Aluskasvillisuuteen kuuluu mm. metsäalvejuuri, metsäimarre, sudenmarja ja oravanmarja. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat uhanalaisuudeltaan koko maassa vaarantuneita ja Pohjois-Suomessa silmälläpidettäviä. Alue on rajattu muuna huomionarvoisena luonnon monimuotoisuutta lisäävänä kohteena. Metsikön länsipuolella on metsälaidun. Jaukkurinojan varsi kohteen pohjoispuolella on perinnebiotooppia (Hjelt 2013). Jaukkurinojan varsi peltoineen on myös maakunnallisesti arvokas lintualue.

Kohde 16

Huomionarvoisena kohteena on rajattu Tornionjokivarresta Nautapuojjinsaaren kohdalta monilajinen tuore niitty, joka on joskus ollut laitumena. Lajistoon kuuluu mm. metsäruusu, kataja, mesimarja, rantatädyke, keltaängelmä ja heinät. Rannassa kasvaa tuomea ja pajua. Ranta-alue ja peltoja laajemmin kuuluu perinnebiotooppiin (Juntunen 2005).

Kuva 19. Monilajista niittyä.

Kohde 17

Rousunvaaran pohjoispuolella on lähde, jonka ympärillä on lehtoa. Lähdettä käytetään tai on käytetty vedenottoon, eikä lähde ole luonnontilainen. Kasvillisuus ympärillä on kuitenkin rehevämpää, pohjakerroksessa on lehtisammalia. Puusto ei ole luonnontilaista. Lähteen ympäristö poikkeaa kuitenkin ympäristöstään. Alue on rajattu muuna huomionarvoisena luonnon monimuotoisuutta lisäävänä kohteena.

Kohde 18

Rousunvaaran alarinteellä on kuusivaltaista lehtomaista metsää, jossa on runsaasti lahoppuuta. Aluskasvillisuudessa on varpujen lisäksi mm. kieloa ja metsäimarretta. Metsä rajoittuu alapuoliseen peltoon. Pellon reuna on metsittynyt ja aluskasvillisuus rehevää monilajista niittyä. Puustossa on mm. vanhoja raitoja, koivua ja haapaa. Tuoreet keskirivinteiset lehdot ovat uhanalaisuudeltaan koko maassa vaarantuneita ja Pohjois-Suomessa silmälläpidettäviä. Alue on rajattu muuna huomionarvoisena luonnon monimuotoisuutta lisäävänä kohteena.

Kohde 19

Rousunvaaran rinteellä on entinen pelto, jonka yläosassa on kuivaa monilajista niittyä. Lajistoon kuuluu mm. aho-orvokki, tuoksusimake, silmäruoho, siankärsämö, ahosuolaheinä, pikkulaukku, niittyleinikki, heinät, huopakeltano ja silmälläpidettävä ahokissankäpälä. Alue on rajattu muuna huomionarvoisena luonnon monimuotoisuutta lisäävänä kohteena. Pellon alaosa on rehevää tuoretta niittyä.

Kohde 20

Vuennonkoskella on kivikkoa ja matalakasvuista tulvaniittyä, jonka jäät ja vedenkorkeuden vaihtelu pitävät avoimena. Lajistoon kuuluu mm. kultapiisku, siankärsämö, rantatädyke, tunturikurjenherne ja heinät, kuten kastikat. Kuivat pienruohotulvaniityt ovat Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaan sekä Pohjois-Suomessa että koko maassa äärimmäisen uhanalaisia. Niityn yläreunalla on tulvauomia ja lehtomaisen metsän reunassa lahoppuuta. Alue on rajattu muuna huomionarvoisena luonnon monimuotoisuutta lisäävänä kohteena.

Kuva 20. Tulvaniittyä Vuennonkoskella.

Seitap Oy:n (2007) Aavasaksan lentomäkihankkeeseen liittyvän luontoselvityksen mukaan Aavasaksan laajat kivikkorakat ja itäpuolen jyrkänne sekä vaaran itärinteen alaosassa virtaavan puron lähiympäristö ovat metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä (Seitap Oy 2007). Kohteita ei ole esitetty liitekartalla.

8.3 Linnuston kannalta arvokkaat kohteet

Kainuunkylän saaret kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan ja se on pesimälinnustoltaan Lapin arvokkain lintuvesi. Kainuunkylän saarten Natura-alue on suojeltu luontodirektiivin ja lintudirektiivin nojalla (SCI ja SPA). Kainuunkylä on myös maakunnallisesti arvokas kohde. Saarten pesimälinnusto on hyvin monipuolista. Alueella pesivät mm. haapana, isokoskelo, jouhisorsa, keltävästätäkki, lapasorsa, lapintiira, naurulokki, ruokokerttunen, ruskosuohaukka, tukkasotka, tukkakoskelo, vesipääsky. Kainuunkylän alue on myös arvokas syksyinen vesilintujen levähdysalueena. Kohteella on tavattu ainakin seuraavia kerääntymiä: jouhisorsa, lapasorsa, tavi ja muut vesilinnut. Kohde on myös maakunnallisesti tärkeä törmäpääskyjen pesimäalue, sillä siellä on havaittu vuosittain satoja törmäpääskyjen pesäkoloja.

Portimojärvi on Tengeliöjoen järvimäinen laajentuma Ylitornion kirkonkylän koillispuolella. Portimojärvi kuuluu Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA). Se on myös maakunnallisesti merkittävä lintualue, eli nk. MAALI-alue. MAALI-alueet on esitetty raportissa Lapin tärkeät lintualueet (Jokimäki ja Kaisanlahti-Jokimäki 2015). Portimojärven rannalla on peltoalueita ja ympärillä enimmäkseen ojitettuja soita. Järven linnusto on monipuolinen ja runsas. Pesimälajistoon kuuluu useita eteläisiä lintulajeja, jotka Portimojärvellä esiintyvät levinneisyytensä pohjoisrajoilla. Portimojärvi onkin yksi Lapin arvokkaimmista vesilintualueista. Portimojärvi on maakunnallisesti merkittävä muuttolintujen levähdysalue. Alueen rajausperusteena on vesilintujen määrä ja kriteerilajeina joutsen, isokoskelo, tukkasotka, pikkulokki ja suokukko. Portimojärven pesimälinnustoon kuuluvat mm. haapana, härkälintu, isokoskelo, jouhisorsa, lapasorsa, lapintiira, naurulokki, pikkulokki, silkkiuikku, tukkasotka ja uivelo. Portimojärvi on myös arvokas vesilintujen ja kahlaajien kerääntymisalue. Järven pohjoisrannalla on lintutorni. Maakunnallisesti arvokkaan lintualueen rajaus on 630 ha.

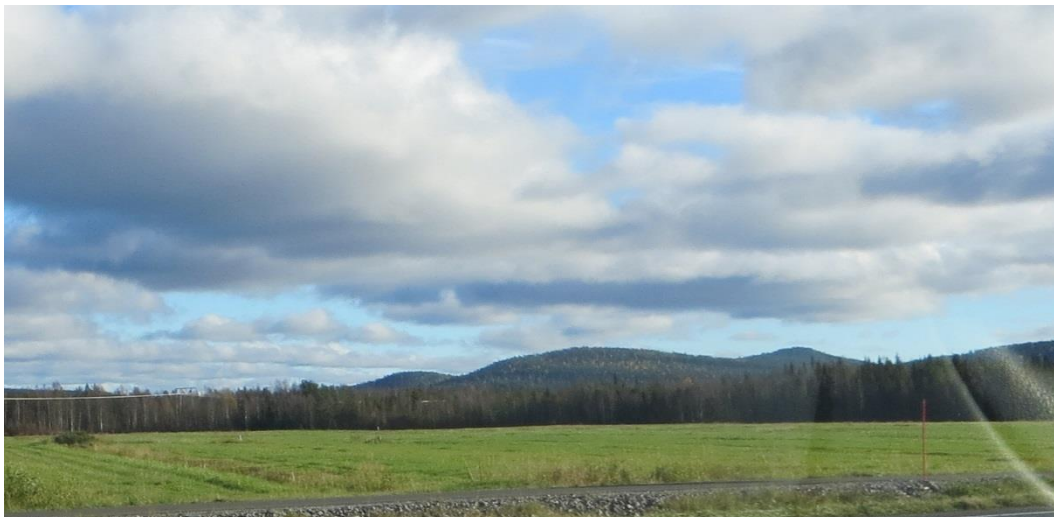
Kuva 21. Portimojärveä pohjoisrannalta kuvattuna.

Muihin MAALI-alueisiin kuuluvat **Kuivakangas ja Pahasuo**. Kuivakankaan ja Pahasuon alue muodostuu Tornionjokivarren laajoista peltoalueista ja osaksi myös tulvapelloista. Kohde sijaitsee Aavasaksan kylän pohjoispuolella. Nelostie kulkee kohteen läpi. Alueen Tornionjoen puolella kulkee Rantakylän rantatie. Alue on kooltaan 280 ha. Alueella pesivät mm. haarapääsky, keltävästäräkki, kiuru, kuovi, pensastasku, pikkukuovi, töyhtöhyppä. Alue on Lapin ainoa satapäisten kottaraisparvien säännöllinen kerääntymispaikka. Kohteella on tavattu mm. seuraavat kerääntymät: haarapääsky, isokuovi, kottarainen, kurki, laulujoutsen, metsähanhi, pulmunen ja räkättirastas.

Kuva 22. Joutsenia kerääntyneenä Kuivakangas pelloille syksyllä 2015.

Maali-alue **Purasenvaaran pellot ja Närkki** muodostavat melko laajan peltoalueen Aavasaksan lounaispuolella (kuva 23). Alue on kooltaan 75 ha. Purasenvaaran pelloille ja Närkkiin kerääntyy keväisin ja syksyisin kahlaajia ja kottaraisia. Kohteella on tavattu ainakin seuraavat kerääntymät: kottarainen, liro, pulmunen, räkättirastas ja suokukko.

Kuva 23. Peltoaukeaa Purasenvaaran-Närkin alueella itään/kaakkoon kuvattuna.

MAALI-alue **Kannanlahti** on pieni (1 ha) kosteikko- ja tulvapeltoalue Kainuunkylässä Tornionjokivarressa (kuva 24). Kannanlahti on joutsenille ja muille vesilinnuille arvokas syyskerääntymäkohde. Alueella tavataan myös kesäkerääntymiä. Kannanlahdessa linnustolle on tarjolla tulvapeltoja. Mm. seuraavia kerääntymiä on laskettu alueella: haapana, jouhisorsa, kapustarinta, kottarainen, lapasorsa, laulujoutsen, sepelkyyhky, suokukko ja vesilinnut. **Kauliranta** on peltoalue (80 ha) Tornionjokivarren Rantakylässä Aavasaksan pohjoispuolella. Kohde on erityisesti laulujoutsenten, kurkien ja kottaraisten suosima syksyinen kerääntymäalue. Kaulirannalla on tavattu ainakin seuraavia kerääntymiä: kottarainen, kurki, lapinsirkku, laulujoutsen ja räkättirastas.

Kuva 24. Kannalanlahden rannat ovat saraikkoiset.

Taronniemi (31 ha) on keväinen tulvapeltoalue Jaukkurinojan suun molemmin puolin Tornionjokivarressa. Kohde on arvokas kerääntymäalue kahlaajille kevättulvan aikaan.

Kuva 25. Kahinoja/Jaukkurinoja laskee Torniojokeen Taroniemessä.

Lapin maakunnallisesti arvokkaita lintujen kerääntymisalueita ovat Portimojärvi, Kuivakangas ja Pahasuo, Kauliranta, Kannalanlahti, Purasenvaaran pellot ja Närkki sekä Taronniemi (birdlife.fi)

8.4 Uhanalaiset ja huomionarvoiset lajit

Maastokäynneillä kesällä 2016 kartoitettiin uhanalaisten, silmälläpidettävien, luontodirektiivin mukaisten ja muun huomionarvoisen lajiston esiintymistä. Lähtötietoina käytettiin ympäristöhallinnon Eliölajit-tietokannan (Suomen ympäristökeskus 24.9.2015) havaintoja uhanalaisista tai muista huomionarvoisista lajeista.

Luontodirektiivin liitteen IVa lajeista alueella esiintyy lapinleinikki. Se on luonnonsuojelulain mukaan rauhoitettu ja Suomen vastuulaji. Lapinleinikki ei ole uhanalainen. Sen kasvupaikkoja ovat puronvarret, lähteiden ympäristöt ja ruoho- ja heinäkorvet. Lapinleinikistä on havaintoja kaava-alueen pohjoisosan Iso Himovaaran alarinteiltä. Maastokäynnillä lapinleinikkiä havaittiin Tengeliöjoen pohjoisrannalla, jossa sitä kasvoi ojitetussa korvessa.

Kuva 26. Lapinleinikki.

Luontodirektiivin liitteen IVa lajeihin kuuluu myös perämerenmaruna. Uhanalaisuudeltaan laji on äärimmäisen uhanalainen (CR). Perämerenmaruna on erityisesti suojeltava laji ja Suomen vastuulaji ja lisäksi se on luonnonsuojelulain mukaan rauhoitettu. Suomessa perämerenmarunalla on jäljellä enää vain yksi geneettisesti puhtaana pidetty esiintymä Perämeren kansallispuiston Vähä-Huiturin saarella. Perämerenmarunan taksonomiaa ja sukulaisuussuhteita ei ole vielä selvitetty loppuun saakka. Perämerenmarunaa, sen eriasteisia risteymiä, kasvaa ratapenkoilla ja valtateiden varsilla Ouluun ja Vaalaan asti, pohjoisessa Pellon Juoksenkiin ja Kemijärvelle.

Luonnonsuojelulain mukaan rauhoitettu valkolehdokki kukki Hiekkalantien varressa sähkölinjan alla. Valkolehdokki ei ole uhanalainen. Valkolehdokki on yleinen Etelä- ja Keski-Suomessa, mutta harvinaistuu pohjoista kohti.

Kuva 27. Rauhoitettu valkolehdokki.

Uhanalaisuudeltaan erittäin uhanalaista (EN) pohjansorsimoa kasvaa Suomessa vain Tornionjokivarressa Ylitorniolla ja Liminganlahdella Perämerellä. Sen kasvupaikkoja ovat suojaiset lahdenperukat ja jokivarret, jossa se kasvaa vesirajassa. Pohjansorsimoa kasvaa Kainuunkylän saarissa.

Uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettäväksi (NT) luokiteltua ahokissankäpälä kasvaa useassa paikassa eri puolilla kaava-alueita; Raanujärventien, Muurolantien, Kuuroskoskientien ja Torniontien varrella, Rousunvaarassa kedolla ja Kaulirannassa urheilukentän ympäristössä. Laji ei ole kaava-alueella erityisen yleinen. Ahokissankäpälä on vähentynyt avointen ja kuivien kasvupaikkojen vähentyessä. Silmälläpidettävää (NT) jokipajua kasvaa Torniojoen rannalla useassa paikassa. Jokipajua kasvaa Suomessa yleisimmin Tornio- ja Kemijoen varsilla. Kasvupaikat ovat tulvarantoja. Tulvarantojen laji on myös silmälläpidettävä tulvasammal.

Alueellisesti uhanalaista (RT) tunturikiviyrttiä kasvaa Eliölajit-tietokannan mukaan Aava-saksan alueella. Lajin kasvupaikkoja ovat kallionraot, jyrkänteet ja soraikot. Tunturikiviyrtti on kalkinsuosija. Levinneisyydeltään se on Suomessa pohjoinen ja itäinen laji.

8.5 Perinnemaisema- ja luonnon monimuotoisuuskohteet

Perinnebiotooppeja ja perinnemaisemakohteita Ylitorniolla on rajattu julkaisussa Lapin perinnemaisemat (Kalpio ja Bergman 1999), Lapin perinnebiotooppien hoito-ohjelmassa (Juntunen 2008) ja Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden ja kosteikkojen yleissuunnitelmassa (Hjelt 2013). Perinnebiotooppien hoito-ohjelmassa (Juntunen 2008) on täydennetty perinnebiotooppien inventointia Lapin perinnemaisemat (Kalpio ja Bergman 1999) -julkaisun jälkeen. Hoito-ohjelman tavoitteena on ollut selvittää Lapin arvokkaiden perinnebiotooppien nykytila ja priorisoida kohteiden hoitotarve. Maatalousalueiden luonnon monimuotoisuuden ja kosteikkojen yleissuunnitelmassa (Hjelt 2013) on rajattu perinnebiotooppeja ja muita luonnon monimuotoisuuskohteita. Perinnebiotoopit ovat nykyisiä tai entisiä niittyjä hakamaita tai metsälaitumia, joilla voi olla huomionarvoista kasvilajistoa. Muut LUMO-kohteet ovat pääasiassa vanhoja peltoja, joiden viljelykäyttö on loppunut ja jotka olisi maisemallisten ja luonnonarvojen puolesta syytä ottaa hoidon piiriin. Lintukosteikot ovat linnuston kannalta arvokkaita kohteita, jotka toimivat lintujen pesimäalueina sekä muutonaikaisina levähdys- ja ruokailualueina.

Em. selvitysten perinnebiotooppi-/ perinnemaisemakohteet sekä luonnon monimuotoisuuskohteet (LUMO) on esitetty luontoselvityksen liitekartalla (liite 2). Erillisillä merkinnöillä on esitetty valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kohteet. **Vyönisaari-Niittysaari** Kainuunkylän tulvaniittysaarissa on valtakunnallisesti arvokas perinnemaisemakohde. Alueella on märkiä ja kosteita tulvaniittyjä. Kuivemmat niityt ovat pensoittuneet. Saarilla kasvaa myös metsää. Huomionarvoisia lajeja ovat koiranvehnä, pohjanängelmä, rantanätkelmä, nurmitatar, kullero, rantatädyke ja uhanalainen jokipaju. **Pekänpään tulvaniityt** on maakunnallisesti arvokas perinnemaisemakohde. Kasvillisuus on suursaratulvaniittyä ja heinätulvaniittyä. Jokipajua kasvaa huomionarvoisena lajina.

9 YHTEENVETO JA SUOSITUKSET

Luonto- ja maisemallisten arvojen puolesta maankäytön suunnittelussa huomioitavia kohteita kaava-alueella ovat Natura-alueet, luonnonsuojelualueet, luonnonsuojeluohjelmien kohteet, perinnemaisema- ja muut luonnon monimuotoisuuskohteet sekä linnuston kannalta kansainvälisesti, kansallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat alueet. Metsähallituksen omalla päätöksellä suojeltu Aavasaksan kruununpuiston suojelumetsä on mukana Länsi-Lapin säädösvalmistelussa, jossa perustetaan luonnonsuojelualueeksi valtion jo omistamia aiemmin suojeluun varattuja alueita. Osayleiskaavassa tulee huomioida ja turvata ko. alueen luonnon-, virkistyskäyttö-, kulttuurihistorialliset sekä maisemalliset arvot.

Kuva 28. Näkymä Aavasaksalta Torniojoelle.

Arvokkaat luontokohteet ovat pienialaisia ympäristöstään erottuvia kohteita, jotka lisäävät luonnon monimuotoisuutta. Uhanalaisten tai muiden huomionarvoisten lajien esiintymiä kaava-alueella on vähän. Kohteet on syytä huomioida maankäytön suunnittelussa.

Suojelu- ym. alueet sekä arvokkaat luontokohteet ja huomioitava lajisto on esitetty liitekartalla. Muuna huomioitavana on esitetty myös maisemapuut.

Tässä luontoselvityksen maastokartoituksessa keskityttiin sellaisten alueiden kartoitukseen, joille on rakentamispainetta. Selvitettyjen alueiden ulkopuolella huomionarvoisia luontokohteita, kuten puroja, noroja, pienialaisia lehtoja sekä huomionarvoista lajistoa (mm. lapinleinikki) voi olla erityisesti vaarojen alarinteillä. Peruskarttaan on myös merkitty useita lähteitä. Selvitettyjen alueiden ulkopuolella voi olla esimerkiksi metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja vesilain mukaisia kohteita tai muita luontokohteita.

10 LÄHTEET

Johansson, P. ja Väisänen, U. 2000. Kainuunkylän kartta-alueen maaperä. Maaperäkartta 1:20 000 selitys. Lehti 2613 07. Geologian tutkimuskeskus, Rovaniemi.

Johansson, P., Maunu, M. ja Väisänen, U. 2000. Ylitornion kartta-alueen maaperä. Maaperäkartta 1:20 000 selitys. Lehti 2613 08. Geologian tutkimuskeskus, Rovaniemi.

Johansson, P., Maunu, M. ja Väisänen, U. 2000. Aavasaksan kartta-alueen maaperä. Maaperäkartta 1:20 000 selitys. Lehti 2613 09. Geologian tutkimuskeskus, Rovaniemi.

Jokimäki, J. ja Kaisanlahti-Jokimäki, M.-L. 2015. Lapin tärkeät lintualueet. Arktisen keskuksen tiedotteita 61.

https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62221/Lapin_tarkeat_lintualueet_pdfA.pdf?sequence=2 (luettu 21.9.2015)

Juntunen, P. 2008. Lapin perinnebiotooppien hoito-ohjelma. Lapin ympäristökeskuksen raportteja 2. Lapin ympäristökeskus.

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10138/45054/LAPra_2_2008_osa_1.pdf?sequence=1

Kalpio, S. ja Bergman, T. 1999. Lapin perinnemaisemat. Lapin ympäristökeskus ja Metsähallitus, Alueelliset ympäristöjulkaisut 116. 236 s.

Lapin Liitto, 2011. Länsi-Lapin maakuntakaava. Taustaselvitykset. Maisema ja luonnonympäristö.

http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=317633&name=DLFE-8229.pdf (luettu 21.9.2015)

Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096> (luettu 17.8.2015)

Meriluoto, M. & Soininen, T., 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt.

Metsälaki 12.12.1996/1093

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093> (luettu 17.8.2015)

Muurinen, T. ja Aro, I. 2012. Ylitorniolla tutkitut suot, niiden turvevarat ja käyttökelpoisuus. Osa 3. Turvetutkimusraportti 431. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.

http://tupa.gtk.fi/raportti/turve/ttr_431.pdf

Muurinen, T. ja Aro, I. 2013. Ylitorniolla tutkitut suot, niiden turvevarat ja käyttökelpoisuus. Osa 4. Turvetutkimusraportti 440. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.

http://tupa.gtk.fi/raportti/turve/ttr_440.pdf

Karpalo-paikkatietopalvelu

<https://www.wp2.ymparisto.fi/Karpalo/SilverlightViewer.aspx> (luettu 15.8.2016)

Perttunen, V. 2006. Ylitornion kartta-alueen kallioperä. Kallioperäkarttojen selitykset. Suomen geologinen kartta 1:100 000. Lehti 2613. Geologian tutkimuskeskus, Espoo.

Ramsar-kohde, Kainuunkylän saaret

<https://rsis.ramsar.org/ris/1510> (luettu 17.9.2015)

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslen, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Erillisjulkaisu. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus. 685 s.

Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.), 2008. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2. Luontotyyppien kuvaukset. Suomen Ympäristökeskus, Helsinki. Suomen Ympäristö 8/2008. 572 s.

Räisänen, J., Perttunen, V. ja Väisänen, U. 2004. Pekanpään kartta-alueen maaperä. Maaperäkartta 1:20 000 selitys. Lehti 2613 10. Geologian tutkimuskeskus, Rovaniemi.

Seitap Oy. 2007. Aavasaksan lentomäkihanke, Ylitornio. Luontoselvitys

Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi - kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen Ympäristökeskus. Luonto ja luonnonvarat. 196 s.

Valkama, J., Vepsäläinen, V. ja Lehikoinen, A. 2011. Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö.
<http://atlas3.lintuatlas.fi> (viitattu 16.9.2015)

Vesilaki 27.5.2011/587

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587> (luettu 17.8.2015)

Väisänen, M. 2008. Kainuunkylän saarten puustoisten perinnebiotooppien hoitosuunnitelma. Lapin ympäristökeskuksen raportteja 7.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45058/LAPra_7_2008.pdf?sequence=1 (luettu 21.9.2015)

Ymparisto.fi: Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalue

<http://www.ymparisto.fi/fi->

[Fi/Luonto/Suojelualueet/Natura_2000_alueet/TornionjoenMuonionjoen_vesistoalue\(6144\)](http://www.ymparisto.fi/fi-) (luettu 17.8.2015)

LIITE 1 Suomen lintuatlaksen linnut ja niiden pesimisvarmuus Ylitornion kaava-alueen ruuduilla

ruutu	734:335	735:335	736:335	737:335	738:335	direktiivi	vas- tuulaji	uhanalai- suus
haapana	todennäköinen	varma	varma	todennäköinen			x	
haarapääsky	varma	varma	varma	varma	varma			
harakka	varma	varma	varma	varma	todennäköinen			
harmaalokki	mahdollinen		mahdollinen					
harmaasiippo	varma	todennäköinen	todennäköinen	varma	varma			
harmaasorsa			mahdollinen					
heinätavi			mahdollinen					
helmipöllö		varma	varma	mahdollinen	mahdollinen	x	x	NT
hernekerttu	mahdollinen		mahdollinen	todennäköinen				
hiirihaukka		mahdollinen	mahdollinen		mahdollinen			
hiiripöllö			mahdollinen			x		
hömötiainen	mahdollinen	todennäköinen	todennäköinen	varma	mahdollinen			
isokoskelo	todennäköinen		varma	varma	todennäköinen		x	NT
isokäpylintu			todennäköinen	todennäköinen			x	
jouhisorsa		todennäköinen	mahdollinen	mahdollinen				VU
järripeippo	todennäköinen		mahdollinen	varma	varma			RT
kaakkuri			mahdollinen	mahdollinen	todennäköinen	x		NT
kalalokki	varma	varma	todennäköinen	todennäköinen	varma			
kalatiira	todennäköinen		todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen	x	x	
kanahaukka				mahdollinen				
kapustarinta			mahdollinen			x		
keltasirkku	varma	todennäköinen	varma	varma	todennäköinen			
keltavästäräkki	varma	varma	todennäköinen	varma	varma			VU
kesykyhky			varma	mahdollinen				
kirjosieppo	varma		varma	varma	varma			
kiuru	todennäköinen	varma	mahdollinen	todennäköinen				
kivitasku	mahdollinen			varma				VU
korppi	varma		todennäköinen	varma	todennäköinen			
kottarainen	varma	mahdollinen	varma	varma				RT (3c)
kuikka		varma		todennäköinen	todennäköinen	x		
kulorastas			varma	todennäköinen				
kuovi	varma	varma	varma	varma	todennäköinen		x	
kurki	mahdollinen		mahdollinen			x		
kuusitiainen	varma		mahdollinen					
käenpiika		todennäköinen	mahdollinen					NT
käki	mahdollinen	todennäköinen	todennäköinen		todennäköinen			
käpytikka	todennäköinen	mahdollinen	varma	varma	todennäköinen			
lapasorsa	todennäköinen	varma	mahdollinen	mahdollinen				
lapinpöllö			todennäköinen			x		
lapintiira			mahdollinen	todennäköinen	mahdollinen			
laulujoutsen	todennäköinen	todennäköinen	varma	todennäköinen	mahdollinen	x	x	
laulurastas	todennäköinen	varma	varma	todennäköinen				

lehtokerttu	todennäköinen	mahdollinen	todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen			
lehtokurppa	mahdollinen	mahdollinen	todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen			
leppälintu	todennäköinen	varma	varma	todennäköinen	varma		x	
liro	todennäköinen	todennäköinen	mahdollinen	todennäköinen	mahdollinen	x	x	
mehiläishaukka	mahdollinen	varma		mahdollinen		x		VU
metso	mahdollinen		mahdollinen	todennäköinen	mahdollinen	x	x	NT
metsähanhi		mahdollinen					x	NT
metsäkirvinen	todennäköinen	todennäköinen	mahdollinen	todennäköinen	varma			
metsäviklo		mahdollinen	mahdollinen	todennäköinen	todennäköinen			
mustalintu				mahdollinen				RT (3c)
mustarastas	todennäköinen	varma		mahdollinen				
naakka		varma	varma	todennäköinen				
naurulokki	varma	varma	todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen			NT
niittykirvinen	varma	varma	varma	varma	varma			NT
nuolihaukka	mahdollinen	mahdollinen	mahdollinen					
närhi		mahdollinen		mahdollinen	mahdollinen			
pajulintu	varma	varma	varma	todennäköinen	varma			
pajusirkku	varma	todennäköinen	varma	todennäköinen	todennäköinen			
palokärki				varma	mahdollinen	x		
peippo	todennäköinen	todennäköinen	varma	varma	varma			
peltosirkku				mahdollinen		x		EN
pensaskerttu	mahdollinen							
pensastasku	varma	varma	varma	varma	mahdollinen			
peukaloinen			todennäköinen					
pikkukuovi	todennäköinen				todennäköinen		x	
pikkukäpylintu		mahdollinen	todennäköinen	todennäköinen	mahdollinen			
pikkulepinkäinen								
pikkulokki	todennäköinen	mahdollinen	todennäköinen	mahdollinen	todennäköinen	x	x	
pikkukuovi			mahdollinen	varma			x	
pikkuarpunen			varma	varma				
pilkkasiipi		todennäköinen					x	NT, RT (3c)
pohjantikka			varma			x	x	
punajalkaviklo	todennäköinen	varma	mahdollinen	varma				NT
punakylkirastas	todennäköinen	varma	todennäköinen	varma				
punarinta	todennäköinen		todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen			
punatulkku		mahdollinen	todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen			
punavarpunen	todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen				NT
puukiiپیjä				mahdollinen				
pyy		mahdollinen	varma	mahdollinen		x		
rantasipi	varma		varma	todennäköinen	todennäköinen		x	NT
rautiainen	mahdollinen							
riekko			varma					NT
ruokokerttunen	todennäköinen	todennäköinen	mahdollinen	todennäköinen				
ruskosuohaukka		mahdollinen	varma	todennäköinen		x		
räkättirastas	varma	varma	varma	varma	varma			
räystäspääsky	varma	varma	varma	varma	todennäköinen			

sarvipöllö				todennäköinen				
sepelkyyhky	todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen		todennäköinen			
sinisorsa	todennäköinen	varma	varma	todennäköinen	mahdollinen			
sinisuohaukka		todennäköinen		todennäköinen		x		VU
sinitäinen	varma	varma	varma	varma	varma			
sirittäjä			mahdollinen	mahdollinen				NT
suokukko			mahdollinen	mahdollinen		x		EN
suopöllö	mahdollinen	mahdollinen	mahdollinen	todennäköinen		x		
sääksi		todennäköinen				x		NT
taivaanvuohi	todennäköinen	todennäköinen	mahdollinen	todennäköinen				
talltiainen	varma	varma	varma	varma	mahdollinen			
tavi	todennäköinen	varma	varma	varma	mahdollinen		x	
teeri			mahdollinen	mahdollinen		x	x	NT
telkkä	varma	varma	varma	varma	todennäköinen		x	
tervapääskey		todennäköinen	varma	todennäköinen	todennäköinen			
tilhi			mahdollinen	todennäköinen	varma			
tiltalti		mahdollinen	mahdollinen		mahdollinen			RT (3c)
tukkakoskelo	mahdollinen	mahdollinen		todennäköinen	todennäköinen		x	NT
tukkasotka	todennäköinen	varma	mahdollinen	mahdollinen			x	VU
tuulihaukka	mahdollinen	mahdollinen	varma	varma				
tylli								NT, RT 3a
törmäpääskey	todennäköinen	mahdollinen	varma	varma	varma			VU
töyhtöhyppä	varma	varma	varma	varma				
töyhtötiainen				todennäköinen				
uivelo	todennäköinen			mahdollinen		x	x	
urpiainen					mahdollinen			
valkoviklo	todennäköinen	mahdollinen	todennäköinen	todennäköinen	todennäköinen		x	
varis	varma	varma	varma	varma	varma			
varpunen	varma	varma	varma	varma				
varpushaukka	todennäköinen	mahdollinen						
varpuspöllö				todennäköinen	mahdollinen	x	x	
viherpeippo		varma	varma	varma	varma			
vihervarpunen		todennäköinen	todennäköinen	varma				
västäräkki	varma	varma	varma	varma	varma	x		